

Akademski glas

Urejujejo F. Petre, I. Pirkovič A. Stupica. — Izhaja vsak teden. Naročnina: akademiki 4, vsi drugi 5 Din mesečno. Čekovni račun: Ljubljana, št. 16.465.

Leto III.

V Ljubljani, dne 26. januarja 1935.

Štev. 3.

»Nekaj bilance«

Fran Albrecht, pisec članka z gornjim naslovom, ki je izšel na uvodnem mestu v reviji »Sodobnost«, št. 10—12 lanske leto, ugotavlja obupni prepad med taborom starcev in taborom mladine. Pravilno podčrtava stališče slov. akad. mladine, ki ne veruje v organski razvoj starega sveta in reda. V sebi nosi nov svet, ki je nujno v najostrejšem nasprotju z delom in naziranjem starih generacij in se ne izživlja več v burnih protestih, mesto tega si zastavlja konkretne naloge. Studirati, pripravljati se na življenjski poklic, hkrati pripravljati ugodnejši socialni položaj v vseh plasteh delovnega naroda in slediti vsem dogajanjem našega občestva, krepiti ono, kar je le-temu v korist, končno buditi v narodu zgubljeno vero, kar je v izsesanem ljudstvu najtežavnejše. Misliti na naše institucije in hkrati ne pozabiti socialnih potreb in stisk našega človeka, naše zemlje. Pomagati do realizacije želj in vitalnih nuj rodemu ljudstvu, da to je naš program!

Univerzitetna knjižnica, klinika in izgraditev univerze pomenijo v tem programu vogelne kamne v zgradbi bodočnosti. Pri tej graditvi hočemo sodelovati, želimo biti deležni tudi sadov svojega dela, seveda ne v smislu tradicionalnega koritarskega pojmovanja.

Pisec podčrtava praktično-realistično gledanje in preorientacijo mladinskega tabora. Samo sanjarenje in ždenje na zapečku je kaj malo prikladno v naši dobi. Strinjamo se še posebno s koncem njegovih razmišljanj, da izumira tabor starcev, da končno mladina vedno zmaga! A težko je čakanje v popolni negotovosti, v brezmejnih krivicah, v boju brez upa zmage. Zahvaljujemo se piscu za priznanje v zavesti, da je v vrsti onih redkih, ki so z nami vsaj z besedo, ko vsi ostali stoje molče ob strani, podpirajoč volens nolens reakcijo.

Zavedamo se z avtorjem obupnega položaja, ko papirnata beseda ne zaleže nič v gigantskem naporu, ki ga molče nosi ljudstvo brez najmanjših aspiracij na kulturo, zgolj oklepajoč se zadnje rešilne bilke za golo življenje. Iz tega boja bodo preostali očitno zapisani smrti, črv skepse bo glodal do kraja dni... Verujte gospoda, dostikrat se nam misli na univerzitetno knjižnico zde odvisni luksuz z vsemi naporji za boljšo kulturo, ko zamira deca in najbednejši tavajo kot senca iz dneva v dan. Z razklano dušo živimo od danes do jutri. Nепrestano se vsiljuje vprašanje: čemu? Kaj v svetu bo za las spremenjeno? Ali ni vse naše početje kakor zakleto? Da se kljub vsemu rinemo skozi življenje, je to v protest vsemu gnilemu. Vest, ki spremlja naše delo in nedelo, zla in dobra dejanja — priganja.

Težko je danes v miru studirati. Slovenske matere v večini belijo le premnogokrat s solzami jed in kruh očetov je vse bolj redek, vse bolj grenak. Ali bodete verjeli, da imajo v tisoč in tisoč kočah v Sloveniji denaturirano sol (po domače živinsko sol), če imajo še to? Ali morejo ostati naše glave mirne, ali moremo imeti zaupanje v bodočnost, ko civilizacija naravnost peklensko izmišlja nove tiranije oboroževanja? Pokvarjenost sodobnih izumiteljev, ki pripravljajo bodoči pokolj, je brezmejna!

Zavedamo se, da naše slovensko početje ne more kakorkoli vplivati na tok svetovnih dogodkov. Uklenjeni smo v evropske verige, deleč njeno usodo. Čeprav ne moremo z ničemer pospešiti ali ovirati tok svetovnih peripetij, je naša dolžnost vztrajati, že ker smo možje. Vztrajati moramo v študiju, ker vsi ne moremo za plugom, vsi ne trgati z rokami naravi rude. Na univerzi je naše mesto, dokler nas usoda ne porazdeli.

Naša generacija ne more pomagati nositi krinko laži-kulture. Starejša generacija je v lastnem narodu do malega izkoreninjena. Narod nima voditeljev. Še tako velika razlika v taborih mladih in starih je malenkostna v primeri z grozotnim prepadom med plastjo tkzv. inteligence in

Pozdrav novemu rektorju!

V ponedeljek, 21. t. m. nam je univerzitetni svet izvolil novega rektorja v osebi g. dr. Maksa Samca, rednega profesorja ljubljanske univerze

Ob 15 letnici univerze:

Bilanca znanstvenega dela slušateljev naše univerze

(Svetosavske naloge.)

Čas je, da ob petnajstletnici naše univerze pregledamo delo tovarišev, ki ga mora še tako stroga kritika priznati za uvajanje v samostojno znanstveno delo. Ta napor ni v programu izpitov na univerzi in tudi ne v okviru oficialnega visokošolskega obrata. Za nas je ta pregled važna vzpodbuda, za prijateljske opazovalce naše Almae Matris naj bo vpogled v snovanje mladine, ki se resno pripravlja na svoj akademski poklic in ki hoče biti pozitivni in aktivni ud v narodnem občestvu. Neprijateljev mlade slovenske univerze še tako prepričevalni argumenti ne spreobrnejo v prijatelje.

Prva leta so bila posvečena začetni gradnji in notranji organizaciji kompliciranega organizma univerze. Rektorat je šele l. 1923. razpisal prve teme za Svetosavske nagrade, od tega leta dalje je prejemal rektorat redno eden ali več elaboratov za sleherni razpisano nalogo, kar izpričuje ambicijo in resno pojmovanje nalog akad. naraščaja. Ne smemo pozabiti, da absorbira redno posečanje predavanj, seminarsko delo, la-

delovnim ljudstvom. Slovenci smo čreda brez pastirjev. Premostiti prepad, izoblikovati v svojih vrstah osebnosti za bodoče voditelje, ne za voditelje samozvance, to je poslanstvo našega rodu in bodočih generacij. Kolikor nam bo dano izpolniti svojo nalogo, je vprašanje bodočnosti; da bo več kot drobec vseh naših želj realiziran, je več kot sigurno, že vsled dednega bremena neizmernih grehov prejšnjih generacij, katerih višek je bila svetovna vojna in sedanje blazno oboroževanje, ki je bistveni vzrok vsemu zlu.

O, da, verujemo v kontinuiteto evropskega razvoja — toda pot vodi v svetovni polom.

Najvišjo nalogo pa vidimo v prekvasenju našega občestva, da ne bo nihče tujec ali tlačan, ne v ožji ne v širši domovini! To nalogo morejo rešiti le osebnosti z neupogljivo voljo, z ravno hrbtenico, s čutom pravičnosti in poštenosti, s pogumom biti pripravljen do skrajnih žrtev, tudi smrtnih. Ti so poklicani...

To bi bilo nekoliko naših misli k bilanci, ki še ni zaključena...

in vodje našega kemijskega oddelka. Dr. Maks Samec je izvolitev sprejel in prevzame te dni svoje posle.

Z dr. Samcem stopa na čelo slovenske univerze človek, ki spada po svojem znanstvenem delovanju med največje slovenske učenjake. Ne bomo naštevati njegovih del, saj so slovenski kulturni javnosti že znana. Kot profesor kemije in vodja kemijskega oddelka naše univerze je dr. Samec vzgojil in dal narodu mnogo mladih strokovnjakov, ki delujejo širom naše domovine, porablja joč bogate izkušnje, katere so si pridobili od njega.

Dr. Samec prevzema rektorsko mesto naše univerze v težavnem času. Gotovo se zaveda velikih nalog, ki mu jih prinaša njegova visoka funkcija. Dve leti trdih prizadevanj in hude borbe stojita pred njim, a ne samo prizadevanj in borbe, tudi — razočaranj.

Z velikim zaupanjem in vero zremo v novega rektorja. Zatrđno upamo, da bo tudi on — kakor njegov prednik, ki ni po lastni krivdi omagal v borbi — stal zmerom in povsod v prvi vrsti, ko bo šlo za našo univerzo. Obljubljamo mu pri tem svojo pomoč in ga v tem smislu iskreno pozdravljamo, želeč mu, da bi njegovo ime blestelo na častnem mestu v zgodovini slovenske univerze.

boratoriji in risalnici in priprava za izpite izredno mnogo časa. Skoraj vsi tovariši so morali žrtvovati počitnice za intenziven napor v stremljenju za nagradno prvenstvo. Nihče ne more očitati našemu študentu, da se bori za skromno denarno nagrado, ko mnogokrat le-ta ne krije stroškov za zbiranje gradiva in druge pripomočke.

Vseh nagrajenih tem, do letošnjega leta je bilo 128. Mnogo novega gradiva je zbrano za naše znanstvo. Večina tem je iz področja naše zemlje. Brez pomoči teh mladih sil ne bi bilo še dolgo vrsto let obelodanjeno pričujoče in to je znanstvena pridobitev, čeprav večina tem ni dozorela za publikacijo. Akademski naraščaj, ki se na tako plemenit način pripravlja za svoj poklic, je treba podpirati, v vsakem narodu mu gre priznanje.

Teme in nagrajence priobčujemo v našem glasilu, sodbo prepuščamo javnosti.

1923:

Žgeč Franjo: Cilji in pota za vzgojo najširših plasti naroda.

Rupel Mirko: Literarni in jezikovni odnosi med slov. in hrv. Articulii.

Sosić Ivan: Doneski k proučevanju ekstremitet močeri.

Vladimir Dolivo Dobrovoljski: Anatomija lo-banjskega človeka.

Šavnik Roman: Razprostranjenost naselij v porečju Save v Sloveniji.

Korošec Viktor: Mednarodna zaščita manjšin v Jugoslaviji.

Rozina Igor: Pomen kesa za kazensko pravo.

Aljančič St. Marij: Teorija patriarške pentarhije v Fotijevo dobi.

Rott Jožef: Nauk Leona V. o cerkvenem prvenstvu.

Miklavčič Maks: Ciprijanov nauk o cerkvenem edinstvu.

Strupi Alojz: Razvoj nauka o znakih cerkve.

Fatur Dragotin: Grobišče pesnikov Murna, Can-karja, Ketteja.

Verbič Pavel: Premogovno gospodarstvo v Jugoslaviji.

1924:

Berus Niko: Doživljajska avtonomija in heteronomija.

p. Žurga Janez: Škrilavi plašč ob pohorskem granitu.

Dobrovšek Josip: Consuetudinarium v cerkv. pravu pred kodeksom in po njem.

Primus Matija: Gospodarsko pravni položaj cerkvenih ljudi po podatkih srbskih samostanskih hrizovulj.

Pir Franc: Asimetrija normalnega človeškega telesa.

Sedej: Anzelmov nauk o Kristusovem zadoščenju pri sv. Tomažu Akvinskem.

Fajdiga Vilko: Kulturnohistorična metoda v primerjalnem veroslovju.

Baranović Ante: Odnosaji Grgura Velikog sa solinskom nadbiskupijom.

Bučić Ivo: Svetost izvan katoličke crkve.

1925:

Vera Habič: Odnosaji med Srbijo in Avstrijo 1807—10.

Rakovec Ivan: Geomorfologija gorenjske ravnine.

Planina France: Anatomska analiza žitaric in njih bastardov.

Tomažič Gabrijel: Anatomska analiza žitaric in njih bastardov.

Bajič Stojan: Ustavni referendum zgodovinsko in pravno-primerjalno.

Podgoršek Anton: Zavarovanje delavcev v naši kraljevini z narodno-gospodarskega stališča.

Dobrovšek Josip: Sistem zločinov po istrskih statutih.

Matija Primus: Sistem zločinov po istrskih statutih.

Roš Mile: Pankreatske žleze.

Škerlj Božo: Katere mišice razbere tvoje oko na živem, normalno razvitem in gibajočem se človeškem telesu.

Kuhelj Anton: Za Studyjeve trikotnike naj se konstruira na vektorialno-analitični podlagi sferična trigonometrija.

Odar Alojzij: Po katerem tekstu je preveden staroslovenski Markov evangelij.

Remec Bogomil: Podlaga slovenskih bibličnih prevodov.

Martelanc Ivan: Ivan Mesar, misijonar v 18. st.

1926:

Zavrtanik Peter: Ali naj šola življenje vodi ali spremlja.

Debevec Ciril: Razvoj slov. gledališča in drame v zadnjih 3. desetletjih.

Vodnik Anton: Francesco Robba, kipar in arhitekt.

Us Peter: Načrt zoografije Jugoslavije.

Primus Matija: Značenje priznanja za kazeno pravo.

Dobrovšek Josip: V čem kaže zakon o nabavljalnih zadrugah, napredek napram zakonu o pridobitnih in gospodarskih zadrugah.

Zitko Alojz: Socialne razmere Judov po preroku Izaiji.

Martelanc Ivan: Marko Kapus in Ivan Ratkaj, misijonarja 17. st. v Mehiki.

Fajdiga Vilko: Analogija med budizmom in krščanstvom.

Godina Jožef: Problemi v knjigi: De vocatione omnium gentium.

Kuhelj Anton: Linearne transformacije, tensorji in prve aproksimacije elastičnih deformacij.

Gorski Vsevolod: Pomen geofizike za rudarstvo.

Serajnik Domicijan: Načrt enodružinske uradniške hiše.

1927:

Gspan Alfonz: Anton Linhart, njegova jezikovno kulturna preorijentacija in njegov pomen.

Prezelj Bogomir: Kolonizacija briksenskih in brižinskih škofov na Gorenjskem, prikazana na krajevnih imenih.

Mihelak Josip: Spl. vidiki zaštite delavcev po pr. stanju, ki je vladalo v Sloveniji in Dalmaciji ob prevratu.

Mikuž Ciril: Notranji ustroj avtonomnih mestnih občin vzhodne Istre po kastavskem veprinaškem in moščenickem statutu.

Zupančič Tone: Pravice in dolžnosti patronov po občem cerkvenem in partikularnem pravu naših pokrajin.

Jakob Kolarič: Življenje v maloazijskih cerkvenih občinah po listih sv. Ignacija Antiohijskega.

Hladnik Janez: Liberijev problem.

Martelanc Ivan: Nauk Tomaža Akvinskega o ljubezni do Boga kot principu duhovnega življenja.

Kuhelj Anton: Anali stacionarnega gibanja vode.

1928:

Tomšič Franc: Postanek, potek in pomen diftongizacij v slovenskih dialektih.

Čepuder France: Vpliv romanskih literatur na novejšo slovensko literaturo.

Miklavčič Maks: Cerkevna razdelitev na Kranjskem in jožefinske upravne reforme.

Gorjanc Leopold: Flora alg v Sloveniji.

Krisper Anton: Zgraja sklepov človeškega telesa.

Hribar Miroslav: O metodah za določevanje sladkorja v krvi.

Kolarič Jakob: Simbolizem o religiji po nauku Tomaža Akvinskega.

Zakrajšek Viktor: Mistično delo Kristusovo po nauku Vladimirja Akvinskega.

Eržen Peter: Kako so apologeti 2. st. dokazovali resničnost krščanstva.

1929:

Bajuk Božidar: Dramatična zasnova Platonovih mladostnih dialogov.

Fabian Viktor: Naši mahovi.

Lindtner Vojteh: Naše gobe.

Kušej Gorazd: Gospodarski svet.

Mermolja Mirko: Zunanja trgovina SHS.

Mikuž Ciril: Praetor non curat.

Sedej Janko: Strosmajerjevi govori na vatičanskem koncilu.

Jeglič Stanko: Isaijev Ebed Jahve.

Kušar Tine: Pridobivanje in določevanje alifatskih aminokislin.

1930:

Ilešić Svetozar: Naselja v kamniškem okraju.

Škerlj Olga: Porotniki v srednjeveški Srbiji.

Moder Anton: Donos k poznavanju domače faune.

Borštnik Marija: Herderjev pomen za evropske literature.

Koren Viljem: Posebni pomen združništva za slovensko narodno gospodarstvo.

Beran Jaromir: Pravnozgodovinsko gradivo o Valvazorjevi slavi vojvodine Kranjske.

Bukovec Marijan: Iz fiziologije.

Lučovnik Rudolf: Kaj moremo pričakovati od geofizičnih metod.

Mencinger Avgust: Pomen fotogrametrije in avionskega snimanja za kataster.

1931:

Tomljanović Tomo: Razmere apokrifnega Jakobovega evangelija do kanoničnih evangelikov.

Karčagin Vladimir: Ambrozije Milanskoga Heksamaeron libri VI. i Bazilija Velikoga homilije o šestodnevju.

Kalan Janez: Čuvstveni znik religije v luči prakulture.

Jenko Janez: Endajmonološki dokaz.

Ašič Peter: Gratia actualis in liturgia missali et sacramentali.

Deisinger Ema: Anton Martin Slomšek.

Bojc Ethin: Slomšek — pedagog.

Ogrin Gustav: Gotska arhitektura na Kranjskem.

Bogataj Jože: Nevtrofilni levkociti v krvi zdravega človeka.

Krasnik Julij: Nevtrofilni levkociti v krvi zdravega človeka.

Krasnik Julij: Canalis iugvinalis in can femoralis.

Darujte

**v tiskovni sklad
„Akademskega
glasa“**

Tomšič Franc: Postanek, potek in pomen diftongizacij v slovenskih dialektih.

Čepuder France: Vpliv romanskih literatur na novejšo slovensko literaturo.

1932:

Žekar Franc: Osebnost in stil.

Penko Tone: Domača imena rastlin in domači izrazi za znanstveno opazovanje rastlin.

Stupica Anton: Gotska arhitektura na Štajerskem.

Premrou Branko: Institut dispencij po pravu vzhodne in zapadne cerkve.

Frantar Svetozar: Dedno pravo v srbskih in hrvatskih pravnih spomenikih.

Krasnik Virgil: Odvisnost kvalitativne krvne slike.

Janežič Žitomir: Domovinska ljubezen preroka Jeremije.

Kurent Tomaž: Razmerje Minusijevega dialoga »Octavius« do Ciprijana in Tertulijana.

1933:

Petrè Fran: Linhartov slog.

Fabian Viktor: Občutni organi pri jamskih živalih.

Humar Ivan: Karteli, njih razvoj in pomen.

Trofenik Rudolf: Moderna teorija o suverenosti.

Melihar Danica: Vsebina deželnih ročinov v slovenskih deželah.

Pipan Leo: Gospodarski pomen projektov novih železniških zvez jugoslovanskega zaledja z Jadranskim morjem.

Šuklje Ludvik: Tehniška analiza prehodov preko dinarskega sistema med Posavjem in Jadranskim morjem.

Puh Maks: Kvaliteta gradbenega materiala v Ljubljani.

Horvat Martin: Kvantitativna določitev sladkorja v krvi.

Wolf Vlado: Površina sluznice gastrointestinalnega trakta.

Brenčič Alojzij: Leon Vel. in Carigrad.

Janežič Žitomir: Moderni okultizem in Kristus.

Mikuž Metod: Leon Veliki in Carigrad.

Čepun Ludvik: Hilijazem novodobnih ločin s posebnim ozirom na tozadevno slovensko literaturo.

1934:

Legiša Vendelin: Popis mojega domačega dialekta v Mavhinjah na Krasu.

Šifer Anton: Opis škofjeloškega dialekta v vasi Žabnica.

Hočvar Zvonko: Geografska premostrivanja industrije v Sloveniji.

Kožuh Karol: Sokrates v starogrški komediji.

Hočvar Oliva: Davščina v dalmatinskih statutih.

Trofenik Rudolf: Dvodomno predstavništvo.

Humar Ivan: Oznaka povojne industrijske politike.

Repa Oskar: Lovilne naprave pri rudniških izvaževalnih strojih.

Rizen Vladimir: Proučevanje radioaktivnosti jugoslovanskih vrelecev.

Štrukelj Tomo: Delavsko naselje.

Knaflič Janja: Ventralno in kostalno dihanje.

Piskernik Franc: Gube kože in njih topografski pomen.

Akademski javnosti!

»Akademski glas« se je po 1½ letnem izhajanju toliko razširil in afirmiral, da ga lahko postavimo na trajno, široko, vse akademike obsegačo bazo.

V smislu teh intencije se snuje »AKADEMSKA TISKOVNA ZADRUGA«, r. z. z. o. z., ki bo prevzela izdajanje »Akademskega glasa« in drugih akademskih publikacij.

Da se omogoči vsem sodelovanje in sodelovanje o listu in zadrugi, bomo zgradili zadrugo na teh načelih:

1. Zdržni delež bo majhen (50 Din) tako, da bo vsakemu mogoč vstop v zadrugo.
2. Zdržni delež se lahko pridobi na sledeči način:
 - a) z vplačilom zdržnega deleža;
 - b) z odkupom zdržnega deleža z delom v uredništvu ali upravi lista oz. zadruge;
 - c) s pridobitvijo 12 naročnikov, ki plačajo naročnino za pol leta, ali 6 naročnikov, ki plačajo naročnino za 1 leto.
3. Zdržniki so lahko fizične ali juridične osebe.
4. Vsak zdržni delež ima na skupščini en glas. Največ pa more imeti ena oseba pet glasov.
5. Vsako leto se vrši redni občni zbor zadruge, ki voli člane načelstva, glavnega urednika, uredniški, upravni in nadzorni odbor zadruge.
6. Na občnih zbore imajo vso aktivno in pasivno volilno pravico, pravico govora itd.:
 - a) zdržniki, ki vplačajo zdržni delež;
 - b) zdržniki, čiji delo v uredništvu ali upravi se je ocenilo;
 - c) zdržniki, ki so pridobili 12 polletnih ali 6 letnih naročnikov.
 - d) po 10 rednih naročnikov ima skupaj en glas. Svojemu pooblaščenca izdajo skupno pooblastilo.

Na ta način omogočimo vsakemu vstop v zadrugo in onemogočimo, da pride list v roke pešice posameznikov.

Podrobna pojasnila in navodila bomo objavili na naši deski na univerzi in v listu.

V kratkem nameravamo sklicati ustanovni občni zbor zadruge.

KONZORCIJ »AKADEMSKEGA GLASA«.

Lokalni akademski klubi delujejo

V božičnih počitnicah je vrsta akademskih klubov po naših mestih priredila pomembna predavanja. Tako so se vršila v Ptuj predavanja: medicina Šalamuna — Medicina včeraj, danes, jutri; učitelja Jurančiča — Krvno zadrugarstvo v Južni Srbiji in ravnatelj Kovačiča — Akademik in Sokolstvo. V Celju so predavali dr. Cvetko Šrihar — Angleški imperij, jurist Černigoj — Današnje stanje na Koroškem, dr. Šijanec — Sodobna slovenska likovna umetnost, dr. Žgeč — Idealizem in materijalizem. Podobno so se vršila predavanja v Novem mestu in Kočevju.

Še pred leti je bilo vsakoletno glavno dejanje naših lokalnih klubov predpustni ples, sedaj pa prinašajo njihova predavanja v naša mesta nova duha in so vzpodbuda za mlado inteligenco pa tudi za delavstvo. Mladina je v več krajih izrečno vabila delavce, ki so prišli v precejšnjem številu in se tudi udeležili debate. Zlasti pa bi bila važna predavanja, ki bi v njih mladina samostojno obravnavala lokalne probleme in kovala nove zamisli za intenzivnejše reševanje teh problemov.

V dopolnilo članka »Kulturni filmi« v prejšnji številki navajamo, da vrti ZKD »kulturni film«: Don Juan garnizije.

Lahko upamo, da bo program letošnjega leta v smislu svetle tradicije prejšnjih let. Ljubezen in k. u. k. militarizem ali uspehi Amorja pod vojaško uniformo.

Iz naše kulture

ANTON SLODNJAK: »PREGLED SLOVENSKEGA SLOVSTVA«.

(Akademska biblioteka I.)

Pregled našega slovstva je bil že več kot velika vrzel, ki jo ni bilo lahko zamašiti. Avtor je obsežno snov razčlenil na sledeča poglavja, ki nam pričajo o bogati tradiciji slovenskega pisemstva:

Slovenstvo in slovanstvo.
Sledovi humanizma in renesanse na slovenskih tleh.
Oživitve slovenske narodne duše zaradi verske reformacije.
Iskra pod pepelom.
Slovenski enciklopedisti in udje znanstvenih akademij.
Novi znaki narodnega preporoda.
Početniki slovenske romantike.
Preporod slovenskih obrobni pokrajin.
Boj za enotni slovstveni jezik in črkopis.
Kranjska Čebelica.
France Prešeren.
Ilirstvo.
Val »slovenskega« ilirstva.
Anton Slomšek in njegov prosvetiteljski krožek.
Staroslovenci.
Prva mladoslovenska generacija.
Anton Janežič.
Fran Levstik.
Vajevci.
Druga mladoslovenska generacija.
Josip Jurčič.
Simon Gregorčič.
Epigoni druge mladoslovenske generacije.
Ivan Tavčar.
Janko Kersnik.
Anton Aškerc.
Epigoni mladoslovenske poezije.
Naturalistični intermezzo.
Slovenska moderna.
Ivan Cankar.
Oton Župančič.
Dragotin Kette in Josip Murn Aleksandrov.
Drugi rod Dominsvetovcev.
Neposredni dediči slovenske moderne.
Drugo pokolenje slovenskih naturalistov.
Rodova na razpotju.

Delo zaključuje Letopis slovenskega slovstva. Stvarno kazalo ter Opomnja. Knjiga je lepo čitljiva in ni pisana v težkem izrazoslovju, ki toliko bravev plaši. Slodnjak je zgostil delo v resničen pregled našega slovstva.

DR. FRAN STELE:
»MONUMENTA ARTIS SLOVENICAE«.

Spomeniški konservator dr. F. Stele je v pričujoči publikaciji načel novo poglavje v slovenski umetnostni zgodovini. Doslej še o le-tej nismo imeli prav nikakega monumentalnega dela, ki bi objelo ves material, v kolikor nam je danes prezenten. Posamezna monografična dela sicer imamo po zaslugi naših znanstvenikov. Stanje naše umetnostne zgodovine in njenega raziskavanja je povsem drugo, kot je bilo pred desetimi, dvajsetimi leti.

Pisatelj razčleni gradivo na posamezne zvezke:

1. zv. Srednjeveško slikarstvo.
2. zv. Slikarstvo baroka in romantike.
3. zv. Arhitektura.
4. zv. Kiparstvo.

Zvezki izhajajo v več snopičih, doslej so na svetlem trije snopiči. Prvi prinaša splošni pregled srednjeveškega stenskega slikarstva v Sloveniji. Drugi vsebuje: Slikani kranjski presbiterij, tretji: Johannes Concivis in Laybaco. Kratke tekst v slovenščini in francoščini oživilen s slikovnim materialom, odbranim po njega pomembnosti za naš zgodovinski razvoj v sledečih krajih: Ptuj, Vrzdenc, Turnišče, Črngrob, Celje, Vitanje, Suha pri Škofji Loki, Sv. Urh na Križni gori, Sv. Miklavž nad Čadramom, Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru, Sv. Miklavž na Goropeči, Sv. Peter na Urhu, Jezersko, Visoko, Kamenj vrh, Sv. Barbara na Kamenem, Mengeš, Deutsch-Griffen na Koroškem, Liemberg Koroško, Muljava.

Mesečno izhaja po en snopič, končano bo pri rednem izhajanju v dveh letih.

O obeh publikacijah Akademske založbe še poročamo.

PRAŠKI KVARTET V LJUBLJANI.

Nekdanji Zikov kvartet je bil osnovan v Ljubljani, sedanji korpus tvorijo sledeči umetniki: Švejsda (1. viol.), Berger (2. viol.), Černy (viola), Večtonov (čelo). Njihov ljubljanski koncertni program je izbran iz literature godalnih kvartetov: Dvořák G-dur kvartet, Janáček 2. godalni kvartet, in Reger Es-dur kvartet, op. 109.

Dvořák ume graditi na motiviki češke folkloze z izrednim uspehom, njegova kompozicija je pregledna, vendar neproblematična, njegov glasbeni jezik je lahko umljiv. Janáček, poln notranjih disonanc in konfliktov, je mestoma kompozicijsko neizčiščen, muzikalen izraz mu je težak, tehnično kaj trd oreh slehernemu godalnemu združenju. Reger, nordijski duh, sila pedanten, v arhitektoniki orgelsko širok, nalikuje gotski katedrali. Ves je zasidran v miselnem pojmovanju moškega pola z religiozno meditacijo, stilno v silni opreki z Dvořákovim svetom. Program Praškega kvarteta izpričuje živo pojmovanje komorne glasbe.

S prodorno intenziteto je bila zajeta in podana vsaka kompozicija. Resno delo, sistematično usmerjeno, združeno z darom rojenih godbenikov, privede reproduktorje na ono stopnjo, na kateri obide duh materijo. Stavki, posamezne fraze in celotno delo raste organsko v stilno čist organizem, ki se oblikuje poslušalcu po duhovni glasbeni viziji reproduktorjev v iskrenem stremljenju, približati se na moč kompozitorjevi glasbeni viziji.

Pojmovanje glasbe, ki je ohlapnejše, rodi le muziciranje, je kakor kopija originala, mnogokrat še rokodelski nedodelana. Potrebno je naglasiti pomen in vrednost koncerta Praškega kvarteta v naši osamelosti dobrih koncertov. O kvartnih vplivih slabih skoraj ne bi smel govoriti ob tej priliki, toda kar ni ustvarjalno, je destruktivno in instruktivno le v negativnem smislu kakovosti. Ljubljana, z univerzo in konservatorijem, z glasbeno kultiviranim občinstvom, ne bi smela voditi provincialne glasbene politike. Leto za letom opazujemo negotovost v oblikovanju koncertnega življenja, o programatoričnem načrtu koncertnih sezon v vrstah naših koncertnih prirediteljev ne more biti govora. Koncerti so sporadični in slučajnostni, pod nivojem našega predvojnega koncertnega življenja. Delovanju generacij na naših glasbenih zavodih ni uspelo oživiti življenja zmožen slovenski godalni kvartet, o simfoničnem orkestru dobrih kvalitet ni niti govora. In vendar je imela nekoč majhna Ljubljana Filharmonično družbo s svetlo tradicijo. V dvorani sodobne Filharmonične družbe kraljujejo dandanes filmski zvezdniki na platnu, obrobjenem s črnim okvirjem za parte resni umetnosti...

Praški kvartet nas je osvojil, več kot želja je, da ostanemo dobri znanci! Koncertni poslovalnici vemo hvalo vsaj za ta uspeh. (V oklepaju pripišemo: ni korektno natisniti koncertni program brez imen izvajalcev, dobrih knjig tudi ne pošiljamo v svet brez avtorjeve oznake.) A. S.

»SLOVENSKE BREHM«.

Erjavčeve »Domače in tuje živali v podobah«, delo, ki je pri Mohorjevi družbi izšlo v letih 1868—1873 je sedaj na novo izdala Jugoslovanska knjigarna v redakciji dr. Antona Slodnjaka. Praški recenzent h. w. (H. Wendel) ocenjuje delo v »Prager Presse« in povdarja izdatni pomen tega dela med Slovenci. Naš pisatelj, ki si je sicer ogledal tuje vzore, je ustvaril samoraslo znanstveno delo, pisano z ljubeznijo prijatelja narave, zlasti poglavje o pticah je pesniško zasnovano. »Domače in tuje živali v podobah« so razširjene v desettisoč izvodih med Slovenci in je že davno bila nujna potreba po novi nakladi s primernim uvodom in opombami. Založnici smo hvaležni za novo izdajo slovenskega klasičnega dela o živalih in pticah; še posebej se veselimo priznanja tujega publicista za delo, ki ga je naša doba malone prezrla.

—a—

KAJ JE DOBER FILM.

S primerjavo v naši javnosti začenjamo razumevati, da ne vodi vsako početje k najboljšemu. Taka primerjava v naših bioskopih nas kaj hitro uveri, da le-ti ne vodijo k najboljšemu. Z

vseh strani se graja slabo upravljan ustroj bioskopov. Publika dolži trgovce s filmi, ti zopet zvrtačajo krivdo na publiko. Niti eni niti drugi niso docela v zmoti. Današnje občinstvo ima kino, kakršen mu pritiče, kakršenega zasluži. Kaj bi bilo potrebno, da bi se kino povzpela in bi bilo občinstvo zadovoljno? Imeli bi se izgotavljati dobri filmi. V tem naziranju se strinjamo vsi.

Kaj je dober film?

S tem vprašanjem začno težkoče, niti eden film ni dober za vsako deželo, za vsak bioskop, za vsakega gledalca. Današnja produkcija filmov se ne ozira na mnogovrstne okuse ali estetike, privlačnost filma se meri le z merilom utržbe. Ta nazor je docela logičen za današnje stanje kinematografije, težko je preciznejše odgovoriti na gornje vprašanje kakor z besedami: »Dober film je oni, ki daje dober zaslužek.«

Ta ožja določitev priča o današnjem stanju kinematografije in osvetljuje vzroke njegovega padanja. Vemo, da zaslužek ne vprašuje o dolžnosti izbire sredstev, vsa sredstva so dobra, da se le doseže trgovski uspeh potom filma, ki je le v ta namen izmišljen. V tem sistemu je občinstvo pač edini gospod nad filmom, kateri se mu prikaže.

Ugotoviti je treba ni li to gospodarstvo škodljivo občinstvu kakor tudi filmu...

René Clair.

P. s. V Ljubljani se trgovsko pravilno pojmuje film. Da ne bo zamere, to ne velja za »kulturni film«.

Po univerzi

Poravnajte naročnino!

USTANOVNI OBČNI ZBOR DRUŠTVA »DOM VISOKOŠOLK«.

je bil v nedeljo, 20. t. m. Zanimanje za to potrebno socialno ustanovo se kaže v številni udeležbi visokošolk. Nad 80 jih je prisostvovalo zboru, poleg njih pa tudi več zastopnic našega ženstva.

Izčrpno poročilo o delu pripravljalnega odbora je podala 1. podpredsednica tov. Erna Lechleitnerjeva. Zamisel doma, ki bi vsaj delno odpomogel socialni zapostavljenosti ženske akademske mladine, se je spočela pred dobrim letom in je bil njen namen tudi ta, da bi vse visokošolke naše univerze povezala v neki konkretni skupni nalogi. Pokazalo se je, da je tudi ženska mladina sposobna konstruktivnega dela in borbe, kajti že pripravljalnemu odboru je uspelo po nekaj mesecih požrtvovalnega dela zagotoviti sredstva za realizacijo zamisli o domu. Naloga novoustanovljenega društva bo predvsem, ohraniti, kar je doseženega in skrbeti, da se to še izpopolni in poveča.

VELETRGOVINA S PAPIRJEM

M. Tičar, Ljubljana

Šelenburgova ul. 1 Sv. Petra c. 26

se priporoča za nakup vseh tehničnih, pisarniških in šolskih potrebščin. —

Največja zaloga zlatih polnilnih peres

Gg. akademikom

se priporočam za vsa v knjigoveško stroko spadajoča dela

A. Janežič, knjigoveznica

Ljubljana, Gregorčičeva ul. št. 5

Sledil je referat g. Vide dr. Novakove o »Bo- dočih ciljnih društvah«, kjer je nanizala nekaj konkretnih misli, ki jih naj društvo skuša uresničiti: borza dela (instrukcije za visokošolke, postranski zaslužki), knjižnica v domu, predavanja itd.

Pri volitvah je bila soglasno izvoljena za predsednico tov. Erna Lechleitnerjeva.

Občni zbor je pokazal razveseljivo iniciativnost slovenskih visokošolk, ki je prišla med drugim do izraza tudi v živahni debati.

OBČNI ZBOR ZVEZE STROKOVNIH KLUBOV TEHNIŠKE FAKULTETE.

17. januarja je pokazal živo delo Zveze, ki združuje strokovne klube vseh posameznih oddelkov tehniške fakultete. Kolikor je bilo mogoče, se je izpopolnila knjižnica in tiskala skripta. Glavno prizadevanje pa je šlo za ustanovitvijo zveze jugoslovanskih tehnikov.

Iz poročila predsednika Marjana Tepine posnemamo:

Ljubljanske akademike je v preteklih dveh letih vznemirjalo postopno ukinjevanje stanovskih pravic od šolnin preko ukinitve ZSAU do nove uredbe o šolninah. V teh odločilnih trenutkih je bilo stališče zveze tehnikov naslednje:

Pripadamo študirajoči mladini, ki bo prej ali slej poklicana, da svoj narod gospodarsko, politično in kulturno vodi. Zato potrebujemo takšno gospodarsko ureditev univerze in njenih oddelkov, da bodo nudili vse možnosti za nemoteno strokovno izobrazbo inteligence ter njeno znanstveno in kulturno udejstvovanje. Zato se moramo boriti, za to smo odgovorni vsem tistim, ki pridejo za nami. In če so vprašanja spopolnitve naše univerze, vprašanja študentskih pravic politična vprašanja, moramo mi voditi študentsko politiko, politiko mladine, ki pa ne sme biti strankarska.

Druga naloga študentov je izoblikovati svoj politični nazor. Ko bomo stopili z univerze, se nam ne bo čez noč posvetilo, katere so naše dolžnosti do družbe, zlasti odnosi do delovnega ljudstva, s katerim bomo živeli z rama ob rami iz dneva v dan.

Z. S. K. T. F. je vodila meddruštvene sestanke, ki so vršili posle reprezentance. Glavna vprašanja so bila ustanovitev reprezentance, vprašanje šolnin in izгона poljskih židov. Ob začetku lanskega leta še ni bilo nove uredbe o združevanju, ustanovitev reprezentance se je razbila na zahteve kulturnih društev, da se tudi nje sprejme v reprezentanco. V vprašanju židov smo tehniki odklonili poizkus kršenja človeške enakopravnosti iz rasnih motivov. Meddruštveni sestanek je dalje zahteval razveljavljanje kazni tov. juristu Tomšiču.

Zveza jugoslovanskih študentov tehnike je dejanski razpadla s predlanskim izstopom ljubljanskih in zagrebških tehnikov. Tedanji predsednik Milosavljević je vodil savez naprej, delil inozemske prakse med svoje prijatelje (tudi neštudente) in zapravljal denar, kajti dasi je imel Savez na desetisoče denarnega prometa, o katerem ni danes nikakih pisanih poročil, sestoji danes imovina iz pisalnega stroja in tridesetih Din. Delegati beograjskih, zagrebških in ljubljanskih tehnikov so v popolnem soglasju ustanovili osnove za delovanje nove jugoslovanske zveze tehnikov: enakopravnost jezika, enako zastopstvo vseh treh fakultet, izmenjava sedeža, proporcionalna delitev počitniških praks. Soglasje zastopnikov vseh fakultet je porok za uspešno delovanje za novo zvezo študentov tehnikov Jugoslavije.

Debata po poročilih ni prinesla posebnih ugotovitev. Revizor Vinko Štembov je podal odboru neprijazno revizorsko poročilo, ki je pa dobilo le 6 glasov. Občni zbor je sprejel predloge:

tov. Marjana Tepine o reorganizaciji dela v zvezi: predsednik naj vodi zunanje posle, podpredsednik notranje; novi odbor naj določi še arhivarja in referente za počitniške prakse, za predavanja in za izpopolnitev tehnike. Predlogu je dodal še obris dela, ki naj ga referenti vrše, tov. Marjana Kunca resolucijo dekanatu, da se popravi risalnica, da se študentom dovoli uporaba novih telefonov, da se zopet nastavi strokovni učitelj risanja na oddelku za arhitekturo, da se dovoli obročno plačevanje taks za kemijo, da se zopet dovolijo večerna predavanja klubov, tov. Vitorovića, da nova zveza jugoslovanskih tehnikov odkloni novo uredbo o združevanju tehnikov.

Za novega predsednika zveze je bil kot edini predlagani soglasno izvoljen tov. Leopold Bercé.

ŠE POTREBUJEMO SOCIALNIH USTANOV.

V svojem nad 200 let obstoječem zavodu so otvorile ljubljanske uršulinke z začetkom zimskega študijskega leta, študijski dom visokošolk.

V konviktu jo prostora za 15—20 visokošolk. Nudi jim lepe, zračne sobe, kopalnico, telovadnico, biblioteko, obsežen vrt in še mnogo drugih ugodnosti, to je predvsem možnost mirnega koncentriranega študija.

V nedeljo, 27. t. m. ob 9. dopoldne bo konvikt slovesno odprt. Otvoril in blagoslovil ga bo škof g. dr. Rožman. Vodstvo vabi k slovesnosti vse visokošolke, ki se zanimajo za konvikt. Vhod desno od nunske cerkve.

*

Rektorat poziva vse šolnine oproščene tovariše, da prilepijo na svoje ubožno izpričevalo, ki so ga ob vpisu oddali, kolek za 25 Din; ubožno izpričevalo velja po novem kot potrdilo o davčnih prejemkih.

Na ustanovnem občnem zboru »Društva dom visokošolk« dne 20. I. 1935 je bil izvoljen za letni semester naslednji odbor: predsednica: Lechleitner Erna, podpredsednica I.: Hočevar Oliva, podpredsednica II.: ga. Vida dr. Novakova, tajnica I.: Muser Mimi, tajnica II.: Pečnik Anica, tajnica III.: Ravnihar Boža, blagajnica I.: Bežan Milena, blagajnica II.: ga. Leskovčeva; odbornice: Šermazan Vera, Vidic Ela, Tavčar Darinka, dr. Ana Zalokar, ga. Desanka Knez, Feodora dr. Umek-Ravniharjeva, dr. Alma Sodnik; gospodari: Muser Ema, ga. Gašperlinova; razsodišče: Kladnik Nada, Muser Erna; nadzorni odbor: Brečko Zofka, Slapar Ina, ga. dr. Melita Pivec-Stele.

Akadska oblast Ferijalnega saveza ima v soboto, 26. t. m. ob 2. popoldne na Tehniki ustanovni občni zbor. Na dnevnem redu so med drugim volitve in načrt proračuna za prihodnjo poslovno dobo.

Skaute in tovariše, ki se zanimajo za skautski pokret, vabim v torek, 29. t. m. ob pol 3. na sestanek v aulo, da ustanovimo akademski skautski klub. Jože Vetrovec.

Ure, zlatnino in srebrnino. IVAN PAKIŽ, Ljubljana
Pred škofijo 15.

Ne trošite denarja po nepotrebnem...

Moderna menza

»NOVA KUHINJA«

Aleksandrova c. 5/L

Vam nudi prvovrstno hrano po izberi jedilnega lista. Kompletno kosilo Din 10.— ali 8.50, kompletna večerja Din 6.—. Abonenti popust.

Večerja tudi ob nedeljah! Kruha, belega ali črnega, po volji.

Nogavice-rokavice

zimsko triko-perilo, srajce, kravate, zepni robci, modni in športni predmeti, itd.,

najugodnejše

pri trdki

Josip Petelinc, Ljubljana

za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

Akademiki 10% popust!

Veletgovina

A. & E. Skabernè

stari trg

Zaloga angleškega, češkega in domačega sukna

Dobra postrežba!

Nizke cene!